

Universiteit Leiden

ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING BACHELOROPLEIDING PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

Geldig vanaf 1 september 2020

Deze onderwijs- en examenregeling is gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en op de door de Universiteit Leiden vastgestelde universitaire richtlijnen, te weten

- de regeling Bindend Studieadvies;
- het kaderdocument Leidse Register Opleidingen;
- de universitaire jaarindeling;
- regeling inschrijving, collegegeld en examengeld

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Onderwijsprogramma
4. Tentamens en examens
5. Toegang en toelating tot de opleiding
6. Studiebegeleiding en studieadvies
7. Evaluatie van het onderwijs
8. Slotbepalingen

Bijlagen

- Studiegids <https://studiegids.leidenuniv.nl>

Additionele bijlagen:

- Bijlage A: Onderwijseenheden van het onderwijsprogramma van de propedeuse - inclusief studielast en niveau (artikel 3.1.1)
- Bijlage B: Verplichte onderwijseenheden in het tweede en derde jaar - inclusief studielast en niveau (artikel 3.1.1)

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen, hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding is ingesteld in de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden hierna te noemen: de faculteit, en wordt in Leiden verzorgd door het instituut Pedagogische Wetenschappen.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. beoordelaar, eerste/tweede: de examinerator die als eerste dan wel als tweede de scriptie/het eindwerkstuk/het afstudeerverslag leest en beoordeelt. De eerste beoordelaar treedt tevens op als begeleider;
- b. EC(TS): European Credit (Transfer System);
- c. examen: omvat de tentamens, verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden, met inbegrip van een door de examencommissie zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, tweede lid, van de wet;
- d. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd door het faculteitsbestuur krachtens artikel 7.12a van de wet;
- e. examinerator: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;
- f. judicium: nadere kwalificatie van de examencommissie over een afgelegd examen;
- g. Leids universitair register opleidingen: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- h. niveau: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen¹;
- i. nominale studieduur: de studielast zoals vastgelegd in het Centraal Register Opleidingen in studiejaar;

¹ [Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen](#)

- j. onderwijseenheid: de vakken en praktische oefeningen van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- k. onderwijstaal: de taal van een opleiding waarin colleges en werkgroepen worden gegeven en tentamens en examens worden afgenomen;
- l. opleiding: de opleiding waarop de OER betrekking heeft: een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden;
- m. portfolio: een dossier van monitoring en beoordeling waarmee studenten (1) aannemelijk maken te beschikken over een niveau van academische vorming dat voldoende is voor het verwerven van het diploma, (2) inzicht geven in het persoonlijk proces van academische vorming gedurende de opleiding, en (3) begeleiding en studieloopbaanadvisering mogelijk maken;
- n. praktische oefening: een praktische oefening als (onderdeel van) een tentamen of examen als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, sub d van de wet, in één van de volgende vormen:
- het maken van een scriptie/eindwerkstuk/afstudeerverslag,
 - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
 - het uitvoeren van een onderzoekopdracht,
 - het deelnemen aan veldwerk of een excursie,
 - het doorlopen van een stage, of
 - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- o. Pre-University College: een onderwijsprogramma van de Universiteit Leiden voor een selecte groep van leerlingen uit de twee hoogste klassen van het vwo;
- p. propedeutische fase: het eerste jaar van de opleiding, met een studielast van 60 EC als bedoeld in artikel 7.8 van de wet. Aan deze fase is een examen verbonden, tenzij de faculteit in deze regeling anders heeft bepaald;
- q. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- r. Studiegids: de digitale studiegids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding, <https://studiegids.universiteit leiden.nl/>. De Studiegids maakt als bijlage onderdeel uit van deze regeling;
- s. Studiepunt: De eenheid uitgedrukt in EC waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één

- studiepunt gelijk aan 28 uren studie;
- t. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet). Een tentamen kan uit meerdere deeltentamens bestaan. Het onderzoek wordt uitgevoerd conform de door de examencommissie bepaalde werkwijze voor de kwaliteitsborging van tentamens en examens;
- u. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en de door het College van Bestuur aangewezen verplichte sluitingsdagen;
- v. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 **Gedragscodes**

1.3.1 De gedragscode Omgangsvormen² is van toepassing; deze is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

1.3.2. Tevens is de Regeling ICT en internetgebruik³ van toepassing. De regeling regelt het verantwoord gebruik van de ICT-voorzieningen en internet en de wijze waarop controle op het gebruik plaatsvindt. De regeling beschrijft ook welk gedrag niet wordt getolereerd en welke consequenties daar aan verbonden zijn.

² [De gedragscode omgangsvormen](#)

³ [Regeling ICT en internetgebruik](#)

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de opleiding

Artikel 2.1 Doel van de opleiding

De bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen is een wetenschappelijke opleiding die tot doel heeft:

- het verkrijgen van kennis en inzicht op het gebied van de pedagogische wetenschappen;
- het ontwikkelen van academische vaardigheden;
- het ontwikkelen van een academische houding en academisch gedrag;
- het ontwikkelen van professioneel gedrag.

De bacheloropleiding bereidt primair voor op een vervolgstudie (in het bijzonder in universitaire masteropleidingen op het gebied van de Pedagogische Wetenschappen) en daarnaast op een maatschappelijke loopbaan.

Artikel 2.2 Afstudeerrichtingen

De opleiding kent de volgende afstudeerrichtingen:

- 1. Gezinspedagogiek
- 2. Orthopedagogiek
- 3. Onderwijswetenschappen
- 4. Leerproblemen
- en de combinatiestudie Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs.

Artikel 2.3 Eindkwalificaties

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande eindkwalificaties bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

1 Kennis en inzicht

Vakinhoud

- 1.1 De bachelor heeft kennis van en inzicht in fundamentele begrippen en theorieën uit de pedagogische en aangrenzende wetenschappen.
- 1.2 De bachelor heeft kennis van de geschiedenis en ontwikkeling van de pedagogische wetenschappen.
- 1.3 De bachelor heeft kennis van modellen van diagnostiek, assessment, behandeling en interventie.

Methoden en technieken van onderzoek

- 1.4 De bachelor heeft basiskennis van en inzicht in de gangbare methoden en technieken van pedagogisch onderzoek, met inbegrip van de hoofdfases van wetenschappelijk onderzoek.

Beroepsveld

- 1.5 De bachelor heeft kennis van (beleid van en voor) het pedagogisch beroepsveld.

2 Toepassen kennis en inzicht

De bachelor heeft de volgende academische vaardigheden ontwikkeld:

- 2.1 onder begeleiding een eenvoudig wetenschappelijk onderzoek opzetten en uitvoeren, zowel individueel als in groepsverband;
- 2.2 een consistente visie of betoog formuleren met passend afgewogen wetenschappelijke argumenten;
- 2.3 wetenschappelijke kennis en inzichten toepassen op opvoedings- en onderwijsvraagstukken.

3 Oordeelsvorming

- 3.1 De bachelor kan praktische en theoretische pedagogische vraagstukken wetenschappelijk en ethisch analyseren en beschrijven.
- 3.2 De bachelor kan reflecteren op ethisch verantwoord wetenschappelijk en pedagogisch handelen van zichzelf en anderen.
- 3.3 De bachelor is in staat tot het verzamelen van wetenschappelijke literatuur, kritisch bezien ervan, vaststellen van de relevantie en samenvatten van de kern.
- 3.4 De bachelor heeft de vaardigheid ontwikkeld zich op professionele wijze te gedragen overeenkomstig normen en regels die van toepassing zijn op toekomstige werkzaamheden als pedagoog en de beroepscode van de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO).

4 Communicatie

- 4.1 De bachelor kan correct schriftelijk en mondeling rapporteren over pedagogische vraagstukken, zowel in een academische als in een andere professionele context.
- 4.2 De bachelor toont in de samenwerking met anderen (respondenten, collega's, cliënten) verantwoordelijkheid, betrouwbaarheid, respect en communicatieve vaardigheid.
- 4.3 De bachelor kan anderen feedback geven en omgaan met feedback van anderen.

5 Leervaardigheden

- 5.1 De bachelor beschikt over de leervaardigheden die nodig zijn om een Masteropleiding te volgen, waarin een grotere mate van zelfstandigheid wordt verwacht.
- 5.2 De bachelor is in staat om het eigen leerproces te sturen.

Artikel 2.4 Inrichting van de opleiding

De opleiding wordt voltijds verzorgd.

Artikel 2.5 Studielast

De opleiding heeft een studielast van 180 studiepunten. De propedeutische fase heeft een studielast van 60 studiepunten en is een integraal onderdeel van de opleiding.

Artikel 2.6 Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling

De opleiding vangt aan op 1 september. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de universitaire semesterindeling en omvat 42 onderwijsweken.

Artikel 2.7 **Minoren en Honours onderwijs**

2.7.1 Onder bevoegdheid van de hieronder genoemde examencommissie(s) wordt de volgende minor aangeboden:

- *Kindermishandeling en verwaarlozing: een levenslopperspectief (interdisciplinaire minor).*
Onder de Examencommissie Pedagogische Wetenschappen vallen: (1) *Kindermishandeling en verwaarlozing over de levensloop; een introductie* (2) *Forensische aspecten van kindermishandeling* (3) *Stage minor kindermishandeling en verwaarlozing: een levenslopperspectief.*
Onder de Examencommissie Psychologie valt: *Psychological and neurobiological consequences of child abuse.*
Onder de Examencommissie Rechten valt: *Juridische aspecten van kindermishandeling.*
Onder de Examencommissie Bestuurskunde valt: *Kindermishandeling en jeugdbeleid: besluiten in uitvoering.*

2.7.2 De beschrijving van de onderwijseenheden behorend tot de desbetreffende minor zijn opgenomen in de Studiegids. In de Studiegids is voorts vastgelegd welke examencommissie bevoegd is voor de tentaminering van de minor.

2.7.3 De educatieve minoren behoren tot de verantwoordelijkheid van de examencommissie van het ICLON.

2.7.4 Bovenfacultaire onderwijseenheden in het kader van het Honours-onderwijs behoren tot de verantwoordelijkheid van de examencommissie van de Honours Academy.

Artikel 2.8 **Examens van de opleiding**

2.8.1 In de opleiding kunnen de volgende examens/kan het volgende examen worden afgelegd:

- het bachelorexamen

Artikel 2.9 **Onderwijstaal**

2.9.1 Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁴ is onderwijstaal waarin het onderwijs wordt verzorgd Nederlands en in twee onderwijsonderdelen Engels, en is de taal waarin de tentamens en examens worden afgenomen Nederlands en in twee onderwijsonderdelen Engels. De student wordt geacht de gebruikte onderwijstaal/talen binnen de opleiding voldoende te beheersen, conform de eisen geformuleerd in artikel 5.2.4. De faculteit publiceert in voorkomende gevallen voor Engelstalige opleidingen een Onderwijs- en Examenregeling in het Engels.

2.9.2 In afwijking van artikel 2.9.1 kan de Examencommissie, in overeenstemming met de Richtlijn taalbeleid⁵, in individuele gevallen toestaan dat de scriptie wordt geschreven in een andere taal.

Artikel 2.10 **Kwaliteit**

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO⁶ en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de

⁴ [Gedragscode voertaal](#)

⁵ [Richtlijn taalbeleid](#)

⁶ De Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie.

kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Hoofdstuk 3 Onderwijsprogramma

Artikel 3.1 Verplichte onderwijseenheden

3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden met een totale studielast van 130 studiepunten. Onderdeel van de verplichte onderwijseenheden vormen de vooraf vastgestelde onderwijseenheden waaruit de student verplicht een keuze moet maken.

3.1.2 Naast de in 3.1.1 genoemde verplichte onderwijseenheden kiest de student één van de afstudeerrichtingen uit de Bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen. Een afstudeerrichting omvat vijf verplichte onderwijseenheden (25 ec). De verplichte onderwijseenheden zijn - voor zover van toepassing per afstudeerrichting - benoemd in bijlagen A en B.

3.1.3 In de Studiegids wordt de feitelijke vormgeving nader omschreven, te weten de studielast, het niveau⁷, de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van het onderwijsprogramma.

Artikel 3.2 Keuzevrijheid

3.2.1 Naast de in 3.1.1 en 3.1.2 genoemde onderwijseenheden geeft de opleiding studenten een vrije keuzeruimte van 25 studiepunten (maximaal 30 en minimaal 15 studiepunten in totaal).

3.2.2 De keuze van de onderwijseenheden behoeft de goedkeuring van de examencommissie. Bij de beoordeling van de keuze van de student baseert de examencommissie zich uitsluitend op de samenhang en het niveau van het gekozen pakket. Deze goedkeuring is niet vereist voor erkende minorprogramma's met een omvang van 30 studiepunten van de Universiteit Leiden en voor de door de betrokken instellingen erkende minoren van de TU Delft en de Erasmus Universiteit Rotterdam.

3.2.3 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijseenheden komen voor de invulling van de keuzeruimte – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een andere rechtspersoon met geaccrediteerd initieel hoger onderwijs in aanmerking.

3.2.4 Onderwijseenheden waaraan de student deelneemt in het kader van het Honours College kunnen niet gebruikt worden voor de vrije keuzeruimte.

3.2.5 Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf een programma samenstellen uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd waaraan een examen is verbonden. Hiervoor is toestemming nodig van de meest van toepassing zijnde examencommissie. Bij het verlenen van de toestemming geeft deze examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren⁸. Indien nodig wijst het College van Bestuur een examencommissie aan die met de beslissing is belast.

3.2.6

In afwijking van het gestelde in 3.2.2 mag het vak *Inleiding in de Psychologie* dat aangeboden wordt door het Instituut Psychologie van de Universiteit Leiden, als onderdeel van een aantal minoren, niet

⁷ Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

⁸ Overeenkomstig artikel 7.3h van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs').

gevolgd worden omdat de inhoud teveel overeenkomt met het vak *Inleiding in de Psychologie* uit het eerste jaar van de Bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen. Dit dient vervangen te worden door een ander vak, aan te wijzen door de Examencommissie Psychologie.

Artikel 3.3 **Praktische oefeningen**

3.3.1 Bij elk van de in de Studiegids vermelde onderwijseenheden is aangegeven welke praktische oefeningen zij omvatten, welke de aard en de omvang is van de werkzaamheden van de student, alsmede of deelname aan die praktische oefeningen verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van (andere onderdelen) van het tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling van die verplichting te verlenen, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen.

3.3.2 In de Studiegids staan omvang en studielast van het eindwerkstuk beschreven; daarbij zijn de normen vermeld waaraan het eindwerkstuk moet voldoen.

Artikel 3.4 **Deelname aan tentamens en onderwijseenheden**

3.4.1 Voor deelname aan een tentamen dient de student zich uiterlijk tien dagen voor datum waarop het tentamen wordt afgenomen volgens de daarvoor geldende procedure in te schrijven.

3.4.2 Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving, tenzij anders vermeld in de studiegids. Voor de bij de opleiding ingeschreven studenten is bij tijdige inschrijving plaatsing bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding gegarandeerd. Aan bepaalde onderwijseenheden kan eerst worden deelgenomen nadat aan het tentamen van een voorafgaande onderwijseenheid met goed gevolg is deelgenomen. In de Studiegids is aangegeven voor welke onderwijseenheden deze voorwaarde geldt.

Artikel 3.5 **Verspreiding studiematerialen**

3.5.1 Het is studenten niet toegestaan foto's, audio- of video-opnames van colleges en onderwijsgerelateerde gesprekken, waaronder de nabesprekingen van tentamens (met inbegrip van tentamenopgaven en antwoordmodellen), te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de desbetreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.

3.5.2 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook studiematerialen te verspreiden of te publiceren. De student is slechts gerechtigd de materialen voor eigen gebruik te benutten.

Hoofdstuk 4 Tentamens en examens

Artikel 4.1 Tentamengelegenheid

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden. Voor praktische oefeningen bepaalt de examencommissie de wijze van herkansing.

4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelname aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten.

4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deeltentamens kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1., met dien verstande dat de student minimaal in staat wordt gesteld om in de herkansing het vak alsnog met een voldoende af te sluiten door een tentamen dat representatief is voor het gevolgde vak. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de Studiegids.

4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in de Studiegids de tentamendata opgenomen.

4.1.5 Deelname aan een tweede tentamengelegenheid kan door regels van de examencommissie aan voorwaarden verbonden zijn. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en richtlijnen van de examencommissie.

4.1.6 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een student op diens verzoek in afwijking van artikel 4.1.1, een extra tentamengelegenheid toestaan.

4.1.7 Indien het tentamen verbonden aan een onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd, en een student neemt daaraan, ná het academisch jaar waarin dit tentamen met goed gevolg is afgelegd, zonder toestemming van de examencommissie opnieuw deel, dan wordt het resultaat van het laatst afgelegde tentamen niet beoordeeld.

Artikel 4.2 Verplichte volgorde

4.2.1 De verplichte volgorde van tentamens is vermeld in de Studiegids. Aan tentamens waarvoor een verplichte volgorde geldt, kan pas worden deelgenomen indien de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd.

4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student een andere volgorde bepalen.

Artikel 4.3 Vorm van de tentamens

4.3.1 In de Studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deeltentamens, van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel op een andere wijze wordt afgelegd.

4.3.2 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie wint zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking⁹, deskundig advies in alvorens te beslissen.

4.3.3 In bijzondere gevallen kan de examencommissie op verzoek van de student, binnen de kaders van de Onderwijs- en Examenregeling, toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de Studiegids is vastgelegd.

4.3.4 De tentaminering vindt plaats in de voor deze opleiding in de Onderwijs- en Examenregeling vastgelegde onderwijsta(a)l(en). De examencommissie kan toestaan dat, op verzoek van de student, de tentaminering plaatsvindt in een andere taal.

Artikel 4.4 **Mondelinge tentamens**

4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.

4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 4.5 **Regels en richtlijnen examencommissie**

4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in geval van fraude kan nemen.

4.5.2 De examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examineratoren is gewaarborgd.

Artikel 4.6 **Oordeel**

4.6.1 De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast. De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.

4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of het deeltentamen is afgenomen stelt de examinerator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deeltentamen vast. De uitslag wordt bekend gemaakt aan de student. Het eindoordeel wordt vastgelegd in het universitaire studievoortgangssysteem. De student krijgt hierover een bericht via het universitair studievoortgangssysteem. Het oordeel is uiterlijk vijf werkdagen voor de daaropvolgende herkansing van het tentamen bekend. Bij overschrijding van deze termijn kan het hertentamen worden verplaatst.

4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijnen van vijftien respectievelijk vijf werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld via een bericht op het u-

⁹[Protocol studeren met een functiebeperking](#)

mailadres van de student voordat deze termijn verlopen is. In dit bericht is opgenomen op welke (uiterste) datum het oordeel bekend wordt gemaakt.

4.6.4 De uitslag van het tentamen (eindcijfer; niet zijnde een deeltentamen) wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal, tussen 1,0 tot 10,0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5,0 en 6,0. Een deeltentamen wordt uitgedrukt in een cijfer met maximaal één decimaal.

4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6,0 [of voor het LUC: C-] of hoger is.

4.6.6 Niet van toepassing.

4.6.7 Op het schriftelijke of digitale bewijsstuk van de uitslag van een tentamen wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.

4.6.8 De examencommissie kan regels opstellen waaruit blijkt onder welke voorwaarden zij gebruik zal maken van de haar in art. 7.12b, derde lid, van de wet gegeven bevoegdheid om te bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg hoeft te worden afgelegd, en/of onder welke voorwaarden de resultaten van deeltentamens elkaar kunnen compenseren. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en richtlijnen van de examencommissie.

Artikel 4.7 **Geldigheidsduur tentamens**

4.7.1 Het faculteitsbestuur kan de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens beperken, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie die geldigheidsduur in een individueel geval te verlengen. De geldigheidsduur van een met goed gevolg afgelegd tentamen kan uitsluitend worden beperkt, indien de getentamineerde kennis of het getentamineerde inzicht aantoonbaar verouderd is, of indien de getentamineerde vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.

4.7.2 De examencommissie kan voor tentamens waarvoor de geldigheidsduur beperkt is conform de in de Regels en richtlijnen opgenomen criteria, op verzoek van de student, de geldigheidsduur voor een door haar te bepalen periode verlengen. In geval van bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 7.51, tweede lid van de wet handelt de examencommissie conform het bepaalde hierover in artikel 7.10, vierde lid van de wet.

4.7.3 De in de op grond van 4.7.1 beperkte geldigheidsduur gaat in op 1 september van het studiejaar volgend op dat waarin het cijfer is behaald of de vrijstelling is verleend.

Artikel 4.8 **Inzagerecht en nabespreking**

4.8.1 Binnen dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn beoordeelde werk.

4.8.2 Binnen de in 4.8.1 genoemde termijn kan kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

4.8.3 In de Studiegids wordt bekend gemaakt op welke wijze en op welk tijdstip de inzage en de nabespreking van het tentamen plaatsvinden.

4.8.4 De examencommissie heeft de bevoegdheid te bepalen of de inzage en de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvinden.

4.8.5 De inzage en nabespreking geschieden op een door de examinerator te bepalen plaats en tijdstip.

4.8.6 Indien de betrokkene aantoont door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de inzage en de nabespreking dan wordt hem een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 **Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen**

4.9.1 De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinerator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelname aan praktische oefeningen, indien de student:

- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- aantoont door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid, dan wel
- met goed gevolg het Pre-University College heeft voltooid; de examencommissie bepaalt in dit geval voor welke onderwijseenheid of welke onderwijseenheden vrijstelling wordt verleend.

4.9.2 Indien het onderwijseenheden van de minor betreft neemt de verantwoordelijke examencommissie pas een beslissing over het al dan niet verlenen van een vrijstelling nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt, is gehoord.

Artikel 4.10 **Examen**

4.10.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd.

4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.

4.10.3 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld) voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de opleiding dan wel de afstudeerrichting is verzorgd door de Universiteit Leiden.

4.10.4 Overeenkomstig de regeling als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan mits de inschrijvingsduur voor de desbetreffende opleiding van vier jaar niet wordt overschreden.

4.10.5 Dit verzoek moet worden ingediend binnen vijf werkdagen nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen.

4.10.6 De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands en/of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat, inclusief de grading table die van toepassing is voor de opleiding. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

Artikel 4.11 **Graadverlening**

4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Bachelor verleend met de toevoeging of Science.

4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 **Judicia**

4.12.1 Aan de uitslag van een examen is een judicium verbonden.

4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het judicium is het gewogen gemiddelde van de behaalde cijfers van alle tentamens die tot het examen behoren, met uitzondering van die tentamens waarvoor vrijstelling is toegekend of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd. Onderwijseenheden die bij andere opleidingen, waaronder buitenlandse, zijn gevolgd dienen te zijn goedgekeurd door de examencommissie.

4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal studiepunten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel toegekende cijfer, de uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het aantal behaalde studiepunten.

4.12.4 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'cum laude' vermeld indien voor voltijdopleidingen voldaan is aan de volgende eisen:

voor het bachelorexamen:

- het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 8,0 of hoger;
- voor de bachelorthesis is minimaal een 8,0 behaald;
- het bachelorexamen is binnen vier studie jaren behaald.

4.12.5 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'summa cum laude' vermeld indien voor voltijdopleidingen voldaan is aan de volgende eisen:

voor het bachelorexamen:

- het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 9,0 of hoger;
- voor de bachelorthesis is minimaal een 9,0 behaald ;
- het bachelorexamen is binnen drie studie jaren behaald.

4.12.6 De examencommissie kan besluiten in andere, bijzondere gevallen een predicaat te verlenen, mits het gewogen gemiddelde niet meer dan 0,5 punt afwijkt van het in het vierde dan wel vijfde lid bepaalde. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die hij/zij geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.

4.12.7 Ingeval de student een ordemaatregel is opgelegd wegens een onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt geen predicaat verleend.

Hoofdstuk 5 Toegang en toelating tot de opleiding 2021-2022

Artikel 5.1 Rechtstreekse toegang

5.1.1 Rechtstreekse toegang tot de opleiding hebben degenen die voldoen aan de voorwaarden genoemd in de artikelen 7.24 en 7.25 van de wet, met dien verstande dat voor het LUC en voor opleidingen met een numerus fixus de selectiecriteria – en procedure van kracht zijn zoals opgenomen in artikel 5.3.2 en 5.3.3.

5.1.2 De voorwaarden voor inschrijving voor de opleiding zijn vastgelegd in de regeling inschrijving, collegegeld en examengeld van de Universiteit Leiden¹⁰.

5.1.3 Het College van Bestuur kan de inschrijving in bepaalde in de wet omschreven gevallen weigeren door gebruik te maken van zijn bevoegdheid krachtens de tweede en derde volzin van artikel 7.28, eerste lid, van de wet.

5.1.4 Niet van toepassing.

Artikel 5.2 Toelating

5.2.1 Toelating met hbo-propedeuse

Op grond van artikel 7.28, lid 1a van de wet wordt de bezitter van een getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd propedeutisch examen aan een hogeschool die niet in het bezit is van een diploma als bedoeld in artikel 7.24, eerste lid, van de wet dan wel een op grond van het tweede lid bij ministeriële regeling als ten minste gelijkwaardig aangemerkt onderscheidenlijk naar het oordeel van het instellingsbestuur daaraan ten minste gelijkwaardig diploma toegelaten tot de propedeutische fase van de opleiding.

5.2.1a Hardheidsclausule tijdelijke toelating HBO-p student vanwege Coronamaatregelen

1. In bijzondere gevallen, als gevolg van de uitbraak van COVID-19, kan de toelatingscommissie de student die zich voorbereidt op het propedeuse examen van een hbo bacheloropleiding, op diens verzoek voor een half jaar toelaten tot de bacheloropleiding, en indien de student van de propedeuse van de hbo bacheloropleiding uiterlijk 1 augustus 2021 het afrondingsadvies van de hbo instelling heeft aangeleverd én dit voldoende is geoordeeld in relatie tot de zwaarte van de bacheloropleiding voor voorwaardelijk toelating.
2. Na het behalen van het propedeuse examen van een hbo bacheloropleiding wordt de toelating voor de resterende maanden omgezet in een definitieve toelating.
3. Indien de student niet uiterlijk op 31 december 2021 het propedeuse examen van een hbo bacheloropleiding heeft behaald, wordt hij uitgesloten van verdere deelname aan de bacheloropleiding totdat het propedeuse examen van de hbo bacheloropleiding is behaald.
4. Onderdeel 5.2.1a is van toepassing nadat de 'Wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Wet studiefinanciering 2000 betreffende tijdelijke voorzieningen voor het studiejaar 2021-2022 in verband met COVID-19' in werking is getreden.

¹⁰ [De regeling voor inschrijving, collegegeld en examengeld van de Universiteit Leiden.](#)

5.2.2 **Gelijkwaardige vooropleiding**

Degene die niet in het bezit is van een vwo –diploma, behaald na 2007, maar niettemin krachtens de wet kan worden ingeschreven, kan een toets worden opgelegd in de vakken, genoemd in artikel 5.2.3.1 op het niveau van het vwo-eindexamen in het profiel dat directe toegang geeft.

5.2.3 **Nadere vooropleidingseisen en deficiënties**

5.2.3.1 Krachtens de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 3 april 2014, nr. 540459 inzake de toelating tot het hoger onderwijs¹¹ zijn de volgende nadere vooropleidingseisen van toepassing. Alle VWO-eindexamenprofielen geven toegang. Deficiënties in de vooropleiding in wiskunde worden weggenomen door het afleggen van desbetreffende toets op het niveau van het vereiste vwo - eindexamenprofiel: wiskunde C.

5.2.4 **Nederlandse taal en Engelse taal**

5.2.4.1 (alleen van toepassing voor Nederlandstalige bachelors en Nederlandstalige afstudeerrichting) Bezitters van een buiten Nederland afgegeven diploma kunnen voldoen aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het examen niveau TUL-gevorderd, georganiseerd door de Universiteit Leiden. Een diploma van de Internationale School dan wel vergelijkbare in Nederland verzorgde internationale opleidingen wordt beschouwd als een buiten Nederland afgegeven diploma.

5.2.4.2 De examencommissie kan in bijzondere gevallen vrijstelling verlenen van het onder 5.2.4.1 bedoelde examen.

5.2.4.3 Niet van toepassing.

5.2.4.4 Niet van toepassing.

5.2.4.5 Niet van toepassing.

Artikel 5.2.5 **Colloquium Doctum**

Het toelatingsonderzoek, bedoeld in artikel 7.29 van de wet, heeft betrekking op de volgende vakken op het door de opleiding nader te bepalen niveau:

- Tenminste Havo niveau en
- Toetsing in één of meer van de volgende vakken:
 - Engels. Voor kandidaten met een Nederlandse vooropleiding: Engelse leesvaardigheid op het niveau van het VWO-examen (B2). Voor kandidaten met een niet-Nederlandse vooropleiding: TOEFL 570 of IELTS 6.5;
 - Nederlands op het niveau van het VWO-examen. Voor kandidaten met een niet-Nederlandse vooropleiding: de cursus Nederlands als tweede taal, georganiseerd door de Universiteit Leiden;
 - Wiskunde C op het niveau van het VWO-examen.

¹¹ [Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 3 april 2014 inzake de toelating tot het hoger onderwijs.](#)

Artikel 5.3 **Selectie voor de opleiding**

Niet van toepassing.

Hoofdstuk 6 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1 Studievoortgangadministratie

6.1.1 Het faculteitsbestuur registreert de individuele studieresultaten van de studenten.

6.1.2 De student kan op elk gewenst moment zijn studieresultaten inzien in het studievoortgangssysteem.

6.1.3 Met ingang van het tweede jaar van inschrijving vraagt de opleiding elke student jaarlijks een studieplan over te leggen waaruit blijkt welke tentamens hij voornemens is af te leggen en aan welke voor de opleiding relevante extracurriculaire activiteiten en door het College van Bestuur erkende nevenactiviteiten hij voornemens is deel te nemen.

Artikel 6.2 Introductie en begeleiding

De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding en ten behoeve van de studievoortgang, zoals vastgelegd in de Regeling Bindend Studieadvies Universiteit Leiden.¹²

Artikel 6.3 Studieadvies

6.3.1 In zijn eerste jaar van inschrijving krijgt elke student advies over de voortzetting van zijn opleiding. De examencommissie is door het faculteitsbestuur gemandateerd tot het uitbrengen van het studieadvies. Voor informatie over de eisen, het aantal malen dat en de tijdstippen waarop dit gebeurt, alsmede voor de consequenties die daaraan worden of kunnen worden verbonden, wordt verwezen naar de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden zoals die geldt in het betrokken studiejaar en naar 6.3.2.

6.3.2 Niet van toepassing.

6.3.3 Een bindend negatief advies waaraan een afwijzing is verbonden geldt uitsluitend voor de opleiding en bijbehorende afstudeerrichtingen waarvoor de student ingeschreven staat. Het bindend studieadvies geldt tevens voor die bacheloropleiding waarmee de bacheloropleiding de propedeutische fase gemeen heeft.

6.3.4 Desgevraagd krijgt de student een mondelinge toelichting op het advies en informatie over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de faculteit en over eventuele andere opleidingsmogelijkheden.

Artikel 6.4 Begeleiding van het eindwerkstuk

6.4.1 De student volgt een vastgestelde planning voor het eindwerkstuk zoals bedoeld in artikel 3.3.2. Deze planning is afgeleid van de studielast die voor deze onderwijseenheid in de Studiegids is vastgelegd.

¹² [Regeling Bindend Studieadvies Universiteit Leiden](#)

6.4.2 In de planning bedoeld in 6.4.1 is tevens de frequentie van de begeleiding en de wijze waarop de begeleiding wordt gegeven vastgelegd.

Artikel 6.5 **Topsport**

Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

Artikel 6.6 **Handicap of chronische ziekte**

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen.¹³ Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

Artikel 6.7 **Buitenlands verblijf en stage**

Voor studenten die ten gevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt een regeling getroffen om de vertraging zoveel mogelijk te beperken.

¹³ <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/protocol-studeren-met-een-functiebeperking>

Hoofdstuk 7 Evaluatie van het onderwijs

Artikel 7.1 Evaluatie van het onderwijs

Het onderwijs in de opleiding wordt als volgt geëvalueerd:

- De cursussen worden jaarlijks geëvalueerd door het afnemen van een standaardvragenlijst bij de eindtoets of de laatste bijeenkomst. De resultaten van deze evaluatie en de reactie van de docent worden besproken in de bachelor opleidingscommissie. De bachelor opleidingscommissie geeft advies aan het opleidingsbestuur over eventuele maatregelen om de kwaliteit te bevorderen.
- Het programma wordt jaarlijks geëvalueerd door een standaardvragenlijst voor te leggen aan de studenten in het derde jaar van de opleiding. De resultaten worden besproken in het overleg van de opleidingsdirecteuren met het faculteitsbestuur en in de bachelor opleidingscommissie. Het opleidingsbestuur neemt zo nodig maatregelen ter verbetering van de kwaliteit.

Het opleidingsbestuur/de opleidingsdirecteur stelt de opleidingscommissie op de hoogte van de uitkomsten van de evaluatie.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging

8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad of de opleidingscommissie, afhankelijk van de betrokken onderwerpen, bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

8.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 Bekendmaking

Het faculteitsbestuur dan wel opleidingsbestuur draagt zorg voor bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de universitaire website.

Artikel 8.3 Geldigheidsduur

De Onderwijs- en examenregeling geldt voor de duur van één studiejaar.

Artikel 8.4 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2020.

Bijlagen

Bijlage A: Verplichte onderwijseenheden van het onderwijsprogramma van de propedeutische fase inclusief studielast en niveau (artikel 3.1.1)

Vak	Ects	Niveau	Combinatiestudie Academische Pabo
Inleiding in de pedagogische en onderwijswetenschappen 1 A	3	100	ja
Inleiding in de pedagogische en onderwijswetenschappen 1 B	3	100	ja
Practicum wetenschappelijk schrijven	3	100	ja
Inleiding in de psychologie	5	100	ja
Tutoraat	4	100	ja
Inleiding in de ontwikkelingspsychologie	4	100	ja
Inleiding in de grondslagen van de pedagogische wetenschappen	4	200	ja
Interculturele aspecten van opvoeding, onderwijs en hulpverlening	5	200	ja
Signalering en aanpak van emotionele en gedragsproblemen	3	200	Academische Pabo
Inleiding in de pedagogische en onderwijswetenschappen 2 A	4	200	ja
Inleiding in de pedagogische en onderwijswetenschappen 2 B	4	200	ja
Onderzoekspracticum 1	8	100	ja
Cursus praktische data-analyse met SPSS	2	100	ja
Praktijkoriëntatie	3	100	nee*
Practicum gesprekstechnieken	2	100	nee*
Inleiding in de praktische filosofie A	3	200	nee*
Inleiding in de praktische filosofie B	3	200	nee*

* *Practicum Gesprekstechnieken* heeft een specifieke beroepsgerichte vervanger in het curriculum van de Bacheloropleiding tot Leraar Basisonderwijs/Pabo van de Hogeschool Leiden (vakdidactiek); *Praktijkoriëntatie* heeft een beroepsgerichte vervanger door de stage die studenten van de Academische Pabo lopen en *Inleiding in de Praktische Filosofie* wordt enerzijds vervangen door vier jaar tutoraat, waarin zelfreflectie en reflectie op het handelen in de praktijk van het onderwijs uitgebreid aan de orde komen. Anderzijds komt het onderwerp 'filosoferen met kinderen' aan bod in het curriculum van de Bacheloropleiding tot Leraar Basisonderwijs/Pabo. *Inleiding in de Sociologie* wordt vervangen door *Signalering en aanpak van emotionele en gedragsproblemen*.

Bijlage B: Verplichte onderwijseenheden in het tweede en derde jaar - inclusief studielast en niveau

Vak	Ects	Niveau	Jaar	Afstudeerrichting/combinatiestudie*
Onderzoekspracticum 2	7	200	2	Alle
Methoden van kwalitatief onderzoek	3	200	2	Alle (m.u.v. Academische Pabo)
Praktijk van kwalitatief onderzoek	2	200	3 (ACPA)	Academische Pabo
Onderwijsleerproblemen	5	200	2	Alle
Neurobiologische achtergronden van opvoeding en ontwikkeling	6	300	2	Alle (m.u.v. Academische Pabo**)
Oefenonderzoek	5	300	2	Alle (m.u.v. Academische Pabo)
Oefenonderzoek Academische Pabo	3	300	3 (ACPA)	Academische Pabo
Gezinspedagogiek	5	300	2	Alle
Juridische en ethische aspecten	5	200	2	Alle
Orthopedagogiek: theorieën en modellen	5	200	2	Alle (m.u.v. Academische Pabo**)
Leren en cognitie	5	200	2	Alle
Diagnostiek en assessment in opvoeding, onderwijs en hulpverlening	5	300	2	Alle
Practicum gesprekstechnieken 2	2	200	2	Alle (m.u.v. Academische Pabo)
Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie	2	200	2	Alle (m.u.v. Academische Pabo)
Bachelorproject	15	400	3	Alle
Keuzevakken, waaronder:	25		3	Alle (m.u.v. Academische Pabo**)
• Kindermishandeling en verwaarlozing over de levensloop; een introductie	5	300	3	
• Forensische aspecten van kindermishandeling	5	300	3	
• Vaders	5	300	3	
• Stage minor kindermishandeling en verwaarlozing: een levensloopperspectief	5	300	3	
Professionele kinderopvang	5	200	3	GP
Adoptie en pleegzorg in pedagogisch perspectief	5	300	3	GP
Praktische pedagogiek: de vertaling van wetenschap naar praktijk	5	300	3	GP
Observatie van interacties binnen gezinnen	5	300	3	GP
Psychopathologie: orthopedagogische aspecten	5	300	2	Ortho, LP
Zorg voor mensen met functiebeperkingen	5	300	3	Ortho
Jeugdzorg in beweging: organisatie, beleid en werking	5	300	2	Ortho, GP, LP Academische Pabo
Methoden van klinische diagnostiek	5	400	3	Ortho

Behandeling: interventies binnen de orthopedagogiek	5	300	3	Ortho
Leerproblemen: signalering en interventie	5	200	3	LP, Academische Pabo
Onderwijskundige diagnostiek	5	300	3	LP, Academische Pabo
Classroom dynamics: teaching a diversity of students	5	300	2	LP, OW, Academische Pabo NB: voertaal Engels
Onderwijs ontwerpen	5	200	3	OW Academische Pabo
Onderwijs: wetenschap en praktijk	5	300	2	OW
Het lerende kind	5	300	3	OW
Het lerende brein/The learning brain	5	300	3	OW
Onderzoeksproject pre-master	10	400	1	Premaster

* GP = Gezinspedagogiek, Ortho = Orthopedagogiek, LP = Leerproblemen, OW= Onderwijswetenschappen.

** Uit het tweede en derde jaar vervallen *Neurobiologische Achtergronden, Orthopedagogiek: theorieën en modellen* (samen 11 erts) en de keuzevakruimte (20 erts) voor de Academische Pabo. *Neurobiologische Achtergronden* en *Orthopedagogiek: theorieën en modellen* zijn verdiepende vakken uit de pedagogische deelgebieden Gezinspedagogiek en Orthopedagogiek (inclusief Leerproblemen). De algemene verdieping op deze deelgebieden wordt in het curriculum van de Academische Pabo vervangen door een op de specifieke beroepspraktijk toegespitste verdieping. Dit wordt bereikt door middel van een relevante selectie van vakken uit verschillende deelgebieden, namelijk:

- o Onderwijswetenschappen: *Classroom dynamics: teaching a diversity of students* (5 erts) en *Onderwijs ontwerpen* (5 erts).
- o Orthopedagogiek (inclusief Leerproblemen): *Jeugdzorg in Beweging, Leerproblemen: signalering en interventie* en *Onderwijskundige Diagnostiek* (15 erts).

De keuzevakruimte wordt gevuld met onderwijseenheden uit het curriculum van de Bacheloropleiding tot Leraar Basisonderwijs. *Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie* komen aan bod in het tutoraat Academische Pabo (jaar 2 t/m 4).